

тература като цяло или към отделни български автори се стеснява и се концентрира в публикации и издания, посвещавани специално на България, респективно на балканските страни. Това се променя след Втората световна война само в Източна Германия, където, поради липсващия достъп до западна литература, в кръга на нашето обзрение влизаха литератури, към които преди това общо взето е обръщано по-малко внимание. Така например от 1952 до 1990 г. в източната част на Германия излизат около 250 книги от класическата и модерната българска литература, между които обаче нито една от Яворов. Само в три български антологии - една с разкази, една с драми и една с лирика - Яворов е застъпен с "Едно сражение" (от "Хайдушки копнения"), с пиесата "В полите на Витоша" и с шест нови превода на стихотворения (от Волфганг Кьоппе).

Лирическото творчество на Яворов все още е почти неизвестно в Германия. Но не бива да бъде премълчавано, че наистина съществува на немски език едно издание на всички стихотворения на Яворов и за този феномен - втория от споменатите в началото епизоди - искам да се спра накрая малко по-подробно.

Когато след седемгодишна забрана от ЩАЗИ да пътувам където и да било, в 1974 г. за първи път отново можах да дойда в България, тогава научих, че в Аржентина е излязъл том със стихотворения на Яворов на немски език. Тъй като събирам всичко, което се публикува от български автори на немски език, аз се заинтересувах естествено от тази книга. Казаха ми, че стихотворенията са преведени от Аврам Вентура, бащата на известната антифашистка Ана Вентура, която в 1944 г. е открита по предателство от полицията и разстреляна. Казаха ми също така, че тези стихотворения ще излязат и в "София Прес". Помолих за адреса на Аврам Вентура и му написах писмо, след което получих като отговор от него не само излезлите в Буенос Айрес в Самиздат Яворови стихотворения в немски превод, но заедно с това и едно дванадесет страници дълго писмо на безупречен, малко старомоден немски, от което бих искал да цитирам няколко пасажа, защото те предават историята на този превод на Яворов и поради тази причина представляват интерес. Същевременно обаче цялото писмо е един впечатляващ човешки документ. Ето каква ми е написал той:

Рио Хондо, 27 юни 1974 г.